

OS LAGOSTEIROS

Por: Javier Fernández Soutullo

Queda claro que con esta designación referímonos a estes homes, cheos de mar e sal, que dende o segundo cuarto do século XX, dedicáronse á pesca da lagosta.

Este crustáceo era xeralmente desprezado polos mariñeiros da costa. Para eles case que era un estorbo, pois enleáballes as redes e emporcáballelas.

Botando unha mirada atrás no tempo cabe saber que, xa a finais do século XIX, grandes galeóns, sobre todo franceses, pescaban nas nosas costas e enchían as súas bodegas de lagosta Galaico-Portuguesa; esta era de inmillorable calidade e tamaño, e constituía todo un manxar nos mellores restaurantes de París e doutras grandes capitais europeas (aquí se ve unha nova mostra de que os nosos tesouros se nos foron das mans, mesmo diante dos nosos ollos).

A arte usada non é outra que a denominada “Nasa Lagosteira”. Esta, descoñecida no Grove ata que alá polo ano 1925 Ramón Soutullo Prieto (Sr. Moncho o “ Roxito ”, chamado así por ser moi louro) se embarca en Bilbao e fai unha longa travesía pola illa de Cuba e outras do Caribe. Como era costume naqueles tempos as avarías a bordo eran longas á hora de arranxalas, e o Sr. Moncho, que outra cousa non tería, pero tempo si e dabondo, colleu amizade cos mariñeiros locais, chegando a aprender deles a arte da construción deste tipo de nasas que por aquí non tiñan aparecido.

Regresa a O Grove en 1927 e empeza a traballar coas nasas lagosteiras de vimbio ás que, coa experiencia, lles foi engadindo e substituíndo equipamentos coma os arcos de

aramé, a tapa, que nun inicio era de madeira de piñeiro e que nas últimas nasas se facía co testo dunha cacerola vella, por mor de ter unha asa soldada, e deste xeito simplificar os traballos de a bordo.

Os vimbios eran recollidos nas aldeas próximas, Vilalonga, Dena, Arra, etc., e íanse a buscar a pé no tempo de lecer, trocándoos xeralmente por unha caldeirada de peixe ou de marisco. Víñanse cos feixes ó lombo ata a casa e, unha vez nela, no faio, auténtico taller-dormitorio, dispoñíanse a preparar os útiles.

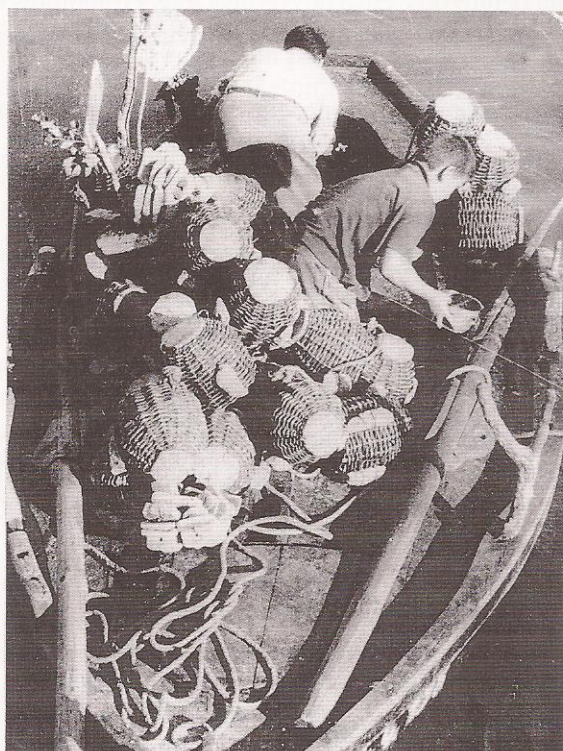
De camiño esta arte se estendeu entre os mariñeiros e, como consecuencia disto, a partir dos anos 50 e xa rematadas

as guerras, empézanse a valorar estes crustáceos. Adquire a súa maior dimensión gracias á chegada dos primeiros turista á Illa da Toxa, que contribúen moi positivamente ó seu consumo.

A restauración xira ós seus ollos para a lagosta como prato rei en todas as mesas. Empeza a ter saída no mercado e verdadeiramente dun xeito moi importante.

Xorden, como non, moitos imitadores na construción das nasas, pero é o propio fillo do Sr. Moncho, Ramón Soutullo Domínguez(tamén alcumado “ O Roxito ”), quen a perfecciona e a explota a bordo dunha dorna xeiteira denominada “NO”. Tamén o Sr. Antonio (“ Ferriños ”), convértese nun bo especialista desta arte naseira, navegando na súa dorna “Ave de Mar”, sendo ámbolos dous uns verdadeiros artesáns no armado destas nasas.

Camiña o ano 1927 e, a bordo dun racú chamado “Filomena”, o Sr. Moncho “ O Roxito ” carga de nasas, todas de vimbio e arame e iniciase na pesca da lagosta, sobre todo para pasar o inverno, posto que no verán dedicábase máis á

ACTIVIDADES “Pineiróns”

Agradecemento á:

CONCELLO DE O GROVE

CASA DE CULTURA DE O GROVE

nécora dentro da ría, bordeando a Illa de Arousa. Con todos os aparellos a bordo percorre as costas de Cabo Silleiro, Fisterra, Mougáns, Ons, Cíes e a costa da Vela para a captura da lagosta.

Anos máis tarde, a bordo do “Filomena” chegaron á idea de converter a nasa, sempre ríxida, nunha de iguais dimensións e deseño, pero esta vez poderíase pregar co fin de dispoñer de máis espacio a bordo, o que ía repercutir moi directamente no aumento de capturas. O sistema era moi parello, pero incorporábaselle un sistema de bisagras de arame que, unha vez pregadas, reducían á metade o seu contorno sen que perdese a súa efectividade nas capturas.

Esta idea deu moi bos resultados, pois a bordo pasouse de levar 20 ou 25 nasas a carrexar 35 ou 40. Isto tamén implicaba que, ó dispor de máis nasas, as estadias no mar pasaban a ser dos 7 días a 10 ou ás veces a 12. O aumento das capturas chegou a ser moi bo. Dende ese intre xorde un maior interese entre os mariñeiros da ría, o que leva a ampliar as zonas de pesca e por conseguinte, a busca de novos mercados de venda.

Cara ó norte seguen a ser as rías de Muros e Noia e o cabo Fisterra. No sur as cotas costeiras ampliáanse ata Baiona e ás costas portuguesas de Cabo Afife, moi preto da cidade de Viana do Castelo.

No “Filomena” ían catro ou cinco tripulantes, xeralmente con dúas dornas xeiteiras amarradas pola popa. Pescaban seguido e, cando a cantidade xa lle tiña xeito ó patrón, cargábase todo no racú e este víñase cara ó porto de Vigo, onde se descargaba e vendía, mentres as dornas continuaban pescando para non perder lance. O racú era a embarcación que asumía todas estas tarefas. Vigo tiña a dobre vantaxe da cercanía e de que alí sempre se conseguía un bo prezo para a lagosta; ademais non había inconveniente en vender outro tipo de capturas coma centolas, nécora, boi...

Tamén Pontevedra acolleu no seu peirao e no mercado ós lagosteiros. Había unha gran compradora de marisco do Grove: A Sra. Aurora. Recórdaselle polo seu agradable trato e atención ós mariñeiros do Grove. Estes respondían á súa atención agardando a que chegase ela para fixar e tratar o prezo que ía rexer ese día. Moitas veces os mariñeiros ían e viñan camiñando ata Pontevedra tan só para manter ese mercado e poder manter a súa casa, o que xa era dabondo.

Esta historia é unha proba máis da devoción que os lagosteiros sentían polo oficio do mar, “unha onda máis batendo nos rochedos e praias da nosa costa”.

CRUZ PEREZ HERMANOS, S.A.

Cruzmar

FABRICANTES DE CONSERVAS DE PESCADOS

C./ Rosalia de Castro, 4 - Teléfs.: 986 310 075 - 986 310 066

Apartado 5 - Fax: 986 313 580

36959 MOANA (Pontevedra - España)